CONSIDERAŢII PRIVIND PROCESELE GEODEMOGRAFICE DIN REGIUNEA GEOGRAFICĂ DE NORD A REPUBLICII MOLDOVA

Vitalie SOCHIRCĂ

Actualitatea şi importanţa cercetării. Tema abordată este actuală şi importantă sub aspect cognitiv, întrucât desfăşurarea tranziţiei de-

mografice demonstrează că toate statele urmează o cale mai mult sau mai puţin similară, însă se remarcă particularităţi la nivel naţional şi regional. De asemenea, există şi o însemnătate practică: pentru autorităţile abilitate naţionale, regionale (în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord) şi locale, în vederea unor planificări strategice de dezvoltare mai adecvate şi a rezolvării problemelor ce ţin de îmbunătăţirea calităţii vieţii cetăţenilor în condiţiile declinului demografic (dar şi a declinului spiritual, social şi economic).

Scopul studiului este demonstrarea particularităţilor şi diferenţierilor teritoriale ale mişcării naturale a populaţiei din Regiunea Geografică de Nord (R.G.N.) a Republicii Moldova, în contextul teoriei tranziţiei demografice.

Sursele de informare. Pentru efectuarea acestui studiu, au fost utilizate date statistice ale Biroului Naţional de Statistică [1]. **Metodele** de cercetare aplicate: statistico-matematică, comparativ-geografică, grafo-analitică.

Caracterizarea geografică generală a R.G.N. [2] Regiunea Geografică de Nord cuprinde partea de nord a Republicii Moldova, în componenţa municipiului Bălţi şi a 13 raioane (Briceni, Edineţ, Ocniţa, Glodeni, Donduşeni, Drochia, Soroca, Floreşti, Sângerei, Făleşti, Râşcani, Rezina, Şoldăneşti), care includ 645 de localităţi (38,4% din totalul pe ţară) din cele 1.678 de localităţi din Republica Moldova la 01.01.2016. Suprafaţa totală a regiunii este de 11234,7 km² sau 33,2% din suprafaţa totală a Republicii Moldova, fiind cea mai mare regiune din ţară. Populaţia regiunii constituie 1,779 mil. de locuitori sau 43,8% din populaţia totală a ţării la 01.01.2016. Majoritatea populaţiei (cca 53%) locuieşte în mediul rural, iar aşezări urbane sunt 21, dintre care cele mai mari sunt municipiul Bălţi şi oraşul Soroca.

Dinamica numerică şi mişcarea naturală a populaţiei R.G.N. Orice studiu geodemografic sistematic începe cu determinarea efectivului (numărului) populaţiei totale. Datele demografice pentru R.G.N., sistematizate în Tab.1, au fost obţinute urmând etapele:

- Colectarea datelor brute de la Biroul Naţional de Statistică pentru fiecare localitate (în total 645) din cele 13 raioane şi municipiul Bălţi: numărul de locuitori, numărul născuţilor, numărul decedaţilor pentru anii 2005-2011;

- Sistematizarea datelor pe unităţi administrative de nivelul II (raion/municipiu) şi obţinerea valorilor anuale;
- Calcularea indicatorilor demografici medii anuali: rata natalităţii, rata mortalităţii şi bilanţul natural (în ‰) pentru fiecare localitate şi în medie pe raion/municipiu;
- Însumarea datelor în total pe R.G.N. şi compararea cu datele pentru celelalte două regiuni (R.G.C. şi R.G.S.) şi pentru R. Moldova în ansamblu.

Tabelul 1

Dinamica mişcării naturale a populaţiei R.G.N. în perioada 2005-2011[1]

Unităţile administrative	**Numărul mediu anual de locuitori**	**Total născuţi**	**Media născuţi anual**	**Total decedaţi**	**Media decedaţi anual**	**Rata natalităţii, ‰**	**Rata mortalităţii, ‰**	**Bilanţul natural, ‰**
Mun. Bălţi	127473,9	10181	1454,4	10412	1487,4	11,4	11,7	-0,3
Briceni	76034,7	5315	759,3	8602	1228,9	10,0	16,2	-6,2
Donduşeni	44730,7	2885	412,1	5769	824,1	9,2	18,4	-9,2
Drochia	85938,7	6165	880,7	9370	1338,6	10,2	15,6	-5,3
Edineţ	82062,6	5947	849,6	9011	1287,3	10,4	15,7	-5,3
Făleşti	89294,1	7641	1091,6	8956	1279,4	12,2	14,3	-2,1
Floreşti	87240,0	6822	974,6	9651	1378,7	11,2	15,8	-4,6
Glodeni	59734,6	4583	654,7	6362	908,9	11,0	15,2	-4,3
Ocniţa	55355,3	3461	494,4	5930	847,1	8,9	15,3	-6,4
Rezina	50428,0	4050	578,6	5074	724,9	11,5	14,4	-2,9
Râşcani	67946,3	5015	716,4	7716	1102,3	10,5	16,2	-5,7
Sângerei	86847,3	7831	1118,7	7651	1093,0	12,9	12,6	0,3
Soroca	99698,0	6721	960,1	9780	1397,1	9,6	14,0	-4,4
Şoldăneşti	41477,9	3575	510,7	4858	694,0	12,3	16,7	-4,4
Total R.G.N.	**1054262,1**	**80192**	**11456,0**	**109142**	**15591,7**	**10,9**	**14,8**	**-3,9**
Total R.G.C.	**1682910**	**134762**	**19255**	**125863**	**17485**	**11,4**	**10,4**	**1,0**
Total R.G.S.	**679455**	**56179**	**8025,5**	**59430**	**8490**	**11,8**	**12,4**	**-0,6**
Rep. Moldova	**3576546**	**272732**	**38962,0**	**297843**	**42549,0**	**10,9**	**11,9**	**-1,0**

Ca rezultat al analizei datelor din Tab.1 constatăm că situaţia demografică în R.G.N. este mai gravă, comparativ cu situaţia medie pe R. Moldova şi comparativ cu celelalte două regiuni: bilanţul natural în R.G.N. este de – 3,9‰, iar în medie pe ţară este de – 1,0‰, în medie pentru anii 2005-2011. În funcţie de indicatorul bilanţului natural, raioanele/municipiul au fost grupate în trei categorii:

1. Cu situaţie demografică relativ mai bună (*optimistă*): Sângerei (0,3‰) şi municipiul Bălţi (-0,3‰);

2. Cu situaţie demografică medie (*medium*): Drochia, Edineţ, Făleşti, Glodeni, Floreşti, Râşcani, Rezina, Soroca, Şoldăneşti (între -2,1 şi -5,7‰);

3. Cu situaţie demografică mai dificilă (pesimistă): Ocniţa, Donduşeni şi Briceni (între -6,2 şi -9,2‰). Clasificarea este relativă şi ţine cont doar de situaţia demografică din R.G.N.

Ulterior, a fost realizată tipizarea localităţilor din R.G.N. în funcţie de criteriul valorii bilanţului natural, fiind evidenţiate cinci tipuri convenţionale: Tipul I (+3,0‰şi mai mult); Tipul II (de la +3,0‰ la 0‰); Tipul III (de la 0‰ la -3,0‰); Tipul IV (de la -3,0‰ la -6,0‰); Tipul V (-6,0‰ şi mai jos). Au fost calculate valorile absolute (număr de localităţi) şi cele relative (în %) pe toate unităţile administrative şi în ansamblu pe regiune (Tab.2). Analizând datele din Tab.2, constatăm că în R.G.N. localităţile cu bilanţ natural pozitiv deţin 15,7%, pe când cele cu bilanţ natural negativ reprezintă 84,3%, inclusiv cele cu bilanţul natural mai jos de -6,0‰ deţin 48,8%.

Tabelul 2

Tipizarea localităţilor din R.G.N. după valoarea bilanţului natural în medie pentru perioada 2005-2011 [1]

Unităţile administrative	**Nr. total de localităţi**	**Tipul I (+3,0 ≤)**		**Tipul II (0 - +3,0)**		**Tipul III ((-3,0) - 0)**		**Tipul IV ((-6,0)-(-3,0))**		**Tipul V ((-6,0) ≥)**	
		Total	%	Total	%	Total	%	Total	%	Total	%
Mun.Bălţi	3	0	*0,0*	1	*33,3*	2	*66,7*	0	*0*	0	*0*
Briceni	39	2	*5,1*	3	*7,7*	4	*10,3*	7	*17,9*	23	*59,0*
Donduşeni	30	0	*0,0*	3	*10,0*	0	*0,0*	4	*13,3*	23	*76,7*
Drochia	39	0	*0,0*	0	*0,0*	6	*15,4*	7	*20,5*	26	*64,1*
Edineţ	49	2	*4,1*	4	*8,2*	8	*16,3*	7	*14,3*	28	*57,1*

Fălești	76	6	*7,9*	11	*14,5*	16	*21,1*	18	*25,0*	25	*31,6*
Florești	74	2	*2,7*	3	*4,1*	16	*21,6*	18	*24,3*	35	*47,3*
Glodeni	35	0	*0,0*	7	*17,1*	7	*22,9*	5	*14,3*	16	*45,7*
Ocnița	33	1	*3,0*	2	*6,1*	3	*9,1*	6	*18,2*	21	*63,6*
Rezina	41	3	*7,3*	4	*9,8*	12	*29,3*	13	*31,7*	9	*22,0*
Râșcani	55	0	*0,0*	7	*12,7*	6	*10,9*	6	*10,9*	36	*65,5*
Sângerei	70	12	*17,1*	16	*22,9*	11	*15,7*	12	*20,0*	19	*22,9*
Soroca	68	1	*1,5*	5	*7,4*	7	*10,3*	16	*23,5*	39	*57,4*
Șoldănești	33	3	*9,1*	3	*9,1*	3	*9,1*	9	*27,3*	15	*45,5*
Total R.G.N.	**645**	**32**	***5,0***	**68**	***10,7***	**101**	***15,7***	**128**	***19,8***	**315**	***48,8***

Concluzii. Perioada de tranziţie demografică parcursă de ţara noastră şi de R.G.N. se manifestă printr-un declin demografic, care determină dezechilibre sociale şi economice complexe, iar situaţia demografică în R.G.N. este mai gravă, comparativ cu celelalte două regiuni ale ţării.

Referinţe:

1. http://www.statistica.md [accesat 12.10.2015 – 10.05.2016]
2. SOCHIRCĂ, V., MÂTCU, M. *Geografia umană a Republicii Moldova*. Chişinău: Arc, 2010. 144 p.